

ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ БДФЕУ: ДИСТАНЦІЙНІ ЇЇ ФОРМИ

М.А. Майстришена

*Буковинський державний фінансово-економічний університет
(м. Чернівці)
Бібліотека*

Сучасне суспільство характеризується стрімким зростанням інформаційних систем та розвитком їх мереж. Зазначена професором Шрайбергом модель переходу до інформаційного суспільства, а далі – до суспільства, побудованого на знаннях, у вигляді чотирьох-етапної схеми: індустріальне суспільство → комунікаційне суспільство → інформаційне суспільство → суспільство, побудоване на знаннях [4], безумовно діє. У цьому контексті, вузівські бібліотеки нині повинні вирішувати набагато більше завдань, ніж це було 10-20 років тому. Кожен виш розвивається динамічно і бібліотеці, як його структурному підрозділу, слід швидко адаптовуватися до цих змін, забезпечити свого користувача (в тому числі віддаленого) необхідними матеріалами, впроваджувати все нові й нові форми обслуговування, щоб залишатись затребуваними серед фахівців та студентів. Різноманіття форм довідково-бібліографічного сервісу показує наскільки оперативно бібліотекарі можуть реагувати на інформаційні запити своїх абонентів.

Бібліотека Буковинського державного фінансово-економічного університету забезпечує інформаційний супровід навчальної та наукової діяльності трьох факультетів та коледжу (більше трьох тисяч користувачів). Штат бібліотеки об'єднує п'ять працівників. Книгозбірня у своїй роботі застосовує АБІС «УФД/Бібліотека». Довідково-бібліографічне обслуговування у бібліотеці протягом останніх трьох років зазнало певних змін та оновлень. Хочемо поділитись досвідом впровадження та функціонування, в першу чергу, дистанційних форм інформування читача.

Актуальним інформаційним ресурсом, на якому розміщено відомості про роботу бібліотеки, її інформаційні ресурси та послуги, слугує web-сайт (<http://bsfa.edu.ua/biblioteka1>). Для популяризації бібліотечного фонду та на допомогу студентам та викладачам, створено ряд розділів: «Віртуальні виставки», «Інформаційні ресурси», «Нові надходження», «Бібліографічні посібники», «Реєстрація авторського права», «Масові заходи», «Періодичні видання» та інші.

Через сайт бібліотеки реалізується віртуальний сервіс віддалених користувачів. Зокрема, найпопулярнішою серед них є «віртуальна довідка» – надання довідкової інформації в дистанційному режимі через Інтернет на разовий запит користувача [3]. На бібліотечному web-сайті розміщено розділ «ВІРТУАЛЬНА ДОВІДКА». За потреби, користувач заповнює всі поля реєстраційної форми і надсилає запит на електронну адресу бібліографа (цілодобово). Спеціаліст бібліотеки протягом тридцяти хвилин (у режимі роботи бібліотеки) на вказану зворотну адресу надсилає відповідь.

Найактуальніші звертання через службу віртуальної довідки:

- Визначення індексів ББК та УДК;
- Підбір літератури на окреслену тему;
- Уточнення наявності чи місцезнаходження конкретного джерела;
- Підбір літератури в інтернет-просторі;
- Перевірка на правильність та поточне корегування наявного переліку джерел відповідно до ГОСТу 7.1:2006;

- Надання електронних версій тексту окремих наукових публікацій з університетського фахового видання «Науковий вісник. Економічні науки», тобто електронна доставка документів.

На наш погляд, достойний уваги досвід функціонування сервісу «Віртуальна бібліографічна довідка» НБУ ім. В. І. Вернадського. Приміром, вичерпно тут є інформація про правила користування послугою [2].

Послуга «віртуальна довідка» започаткована у бібліотеці з середини 2013 року. Станом на вересень 2015 р. таким чином надано відповіді на 1001 запит. В основному послугою користуються викладачі та студенти університету, зрідка – сторонні користувачі (науковці інших українських вузів, державні службовці регіону).

У бібліотеці університету успішно функціонує послуга «електронна розсилка». Користувачі відмічають зручність даного сервісу, констатуючи його регулярність, актуальність, індивідуальний підхід. На початку роботи читач заповнює спеціальну форму на розсилку (на сайті бібліотеки чи безпосередньо у відділі): прізвище, місце роботи, посада, e-mail, тематика наукових інтересів, дата заповнення форми. Працюючи із зазначеними в облікових записах відомостями, бібліограф на початку кожного місяця формує добірку найновішої літератури з фондів бібліотеки, що відповідає зазначеній користувачами тематиці. Оформлені списки джерел надсилаються на електронні адреси. Сьогодні в режимі «електронної розсилки» ми обслуговуємо 27 осіб на 106 тем (головним чином, викладачі-здобувачі, аспіранти та магістранти, науковці інших вузів).

Необхідною умовою та інформаційно-ресурсною базою для розвитку сервісів віддаленого обслуговування є електронна бібліотека – сукупність різноманітних повнотекстових баз даних, що створюються конкретно бібліотекою чи до яких остання має доступ [3]. На нашому сайті у вересні-жовтні 2015 р. буде запущено «Електронну бібліотеку навчально-методичних праць БДФЕУ» (надалі – ЕБ). Ресурс вже створено на платформі MOODLE, наразі поповнюється. Доступ до ЕБ першочергово матимуть студенти, аспіранти, викладачі та працівники нашого університету. Лише зареєструвавшись у системі і отримавши пароль, користувач зможе скористатись електронними навчальними книгами. Значна кількість цих джерел імпортована з word-документів, також є і невелика кількість pdf-файлів. Книги в основному 2014-2015 років видання.

Інформаційно-бібліотечний сервіс тільки тоді ефективний, коли побудований відповідно до визначених наукових принципів – систематичності, конгруентності, диференційованого підходу, толерантності, діалогічності, плюралізму та комфортності доступу до інформації [1]. Виконуючи своє головне завдання – надання доступу до інформації – вузівська бібліотека змушена осучаснюватись, популяризувати свою діяльність, ґрунтуючись на вищезазначених принципах. Безумовно, кожна новація у довідково-бібліографічному обслуговуванні для конкретної бібліотеки – це певне досягнення, а тим більше для невеликих бібліотек, котрі не володіють чисельними людськими чи матеріальними ресурсами.

Ми боремось за кожного читача, а застосування у роботі дистанційних послуг якраз протегує втримання нинішніх та залучення нових користувачів.

Список використаних джерел

1. Грищенко Т. Принципи інформаційно-бібліотечного обслуговування студентів ВНЗ: орієнтація на вимоги сучасності / Т. Грищенко, Н. Етенко // Вища школа. – 2015. – № 6. – С. 69 – 78.

2. Ісаєнко О. Комплексне інформаційне обслуговування віддалених користувачів НБУВ: концепція, регламентувальна документація / О. Ісаєнко, Н. Каліберда // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 11.
3. Ісаєнко О. О. Бібліотечне дистанційне обслуговування в Україні на сучасному етапі / О. О. Ісаєнко // Наукові праці НБУ ім. В. І. Вернадського. – 2010. – Вип. 27. – С. 139 – 147.
4. Шрайберг Я. Л. Первое десятилетие информационного века: влияние информационно-электронной среды на роль и позицию библиотек в развивающемся обществе [Электронный ресурс] : доклад на Конференции «Крым» (5-13 июня 2010 р., Крым) / Я. Л. Шрайберг. – Судак ; М., 2010. – Режим доступа : <http://intranet.gpntb.ru/subscribe/?journal=ntb&year=2011&num=1&art=1>